

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра інженерії енергосистем

СХВАЛЕНО
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Електричні системи та мережі

Галузь знань 14 – електрична інженерія
Спеціальність 144 – Теплоенергетика
Освітня програма «Теплоенергетика»
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження
Розробники: доцент кафедри інженерії енергосистем,
к.т.н., доц. Світлана МАКАРЕВИЧ

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни основи електропостачання в АПК

Дисципліна належить до професійно-орієнтованих навчальних курсів і спрямована на формування в студентів сучасного уявлення про принципи організації, проектування, експлуатації та модернізації систем електропостачання селищ, сільських та міських населених пунктів. Вивчаються питання раціонального використання енергоресурсів, підвищення надійності електропостачання та інноваційних технологій в локальні електричні мережі.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	144 – "Теплоенергетика"	
Освітня програма	Теплоенергетика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	_____ - _____	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2026	
Семестр	6	
Лекційні заняття	60 год.	
Практичні заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	120 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студента з історією розвитку електроенергетики; з основами виробництва, розподілу та споживання електричної енергії; сучасними проблемами галузі електроенергетики; основними методами розрахунку систем електропостачання; фізичними основами функціонування та будовою основних електричних апаратів та електроустановок.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Основи електротехніки»

Набуття компетентностей:

- інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні проблеми і задачі під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
- загальна компетентність (ЗК): ЗК7. Здатність працювати в команді.

- фахові (спеціальні) компетентності (СК): СК6. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами виробництва, передачі та розподілення електричної енергії

СК7. Здатність розробляти проекти електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування із дотриманням вимог законодавства, стандартів і технічного завдання. СК9. Усвідомлення необхідності підвищення ефективності електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН1. ПРН07. Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах

ПРН08. Обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками.

ПРН17. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі з проектування і технічного обслуговування електромеханічних систем, електроустаткування електричних станцій, підстанцій, систем та мереж.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Вступ. Загальні відомості про електроенергетичну галузь України	1	8	2	2			4
Тема 2. Технології виробництва електроенергії	2	8	2	2			4
Тема 3. Електричні навантаження	3	8	2	2			4
Тема 4. Елементи електричних мереж	4	8	2	2			4
Тема 5. Обладнання розподільчих та трансформаторних підстанцій	5	8	2	2			4
Тема 6. Втрати електроенергії в системах електропостачання	6	6	2	2			2
Тема 7. Надійність електропостачання та якість електричної енергії	7	8	2	2			4
Тема 8. Регулювання напруги в електричних мережах	8	6	2	2			2
Разом за змістовим модулем 1	60		16	16			28
Змістовий модуль 2.							
Тема 9. Струми короткого замикання і замикання на землю	9	9	2	2			5
Тема 10. Перенапруги в електричних мережах та засоби захисту від них	10	9	2	2			5
Тема 11. Релейний захист систем електропостачання	11	9	2	2			5
Тема 12. Новітні технології Smart Grid та цифрові підстанції	12	9	2	2			5
Тема 13. Джерела розподіленої генерації електричної енергії	13	9	2	2			5
Тема 14. Резервні та відновлювані джерела	14	9	2	2			5

електричної енергії						
Тема 15. Ефективність роботи систем електропостачання	15	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 2	60		14	14		32
Усього годин	120		30	30		60

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Загальні відомості про електроенергетичну галузь України	2
2	Технології виробництва електроенергії	2
3	Електричні навантаження	2
4	Елементи електричних мереж	2
5	Обладнання розподільчих та трансформаторних підстанцій	2
6	Втрати електроенергії в системах електропостачання	2
7	Надійність електропостачання та якість електричної енергії	2
8	Регулювання напруги в електричних мережах	2
9	Струми короткого замикання і замикання на землю	2
10	Перенапруги в електричних мережах та засоби захисту від них	2
11	Релейний захист систем електропостачання	2
12	Новітні технології Smart Grid та цифрові підстанції	2
13	Джерела розподіленої генерації електричної енергії	2
14	Резервні та відновлювані джерела електричної енергії	2
15	Ефективність роботи систем електропостачання	2

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Комплектна трансформаторна підстанція 10/0,4 кВ	3
2	Вивчення конструкції малооб'ємних оливкових вимикачів	2
3	Вивчення комплектного розподільчого пристрою типу КУ-10Ц	2
4	Елегазовий моноблок типу RM6	4
5	Розподільчий пристрій типу SYStem6-R	2
6	Вивчення пристроїв регулювання напруги силових трансформаторів	2
Всього		15

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Обчислення втрат електроенергії в проводах і трансформаторах	15
2	Вибір силового трансформатора РТП	15
3	Вибір комутаційних та захисних апаратів	15
4	Вибір засобів компенсації реактивної потужності	15
Разом		60

6. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
7. 1	М Вивчення енергетичної системи магістральних електричних мереж України	15
8. 2	Вивчення будови реклоузерів, їх призначення, застосування.	15
9. 3	Методика розрахунку 0,4 кВ	15
10. 4	Методика розрахунку ЛЕП 10 кВ	15
11.	Разом	60

12.

7. Методи навчання:

- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Лабораторна робота 1.	Комплектна трансформаторна підстанція 10/0,4 кВ	10
Практична робота 1	Обчислення втрат електроенергії в проводах і трансформаторах	10
Лабораторна робота 2.	Вивчення конструкції малооб'ємних оливкових вимикачів	10
Практична робота 2	Вибір силового трансформатора РТП	10
Лабораторна робота 3.	Вивчення комплектного розподільчого пристрою типу КУ-10Ц	10
Лабораторна робота 4.	Елегазовий моноблок типу RM6	10
Самостійна робота 1.	Вивчення енергетичної системи магістральних електричних мереж України	10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Лабораторна робота 5.	Розподільчий пристрій типу SYStem6-R	10
Лабораторна робота 6.	Вивчення пристроїв регулювання напруги силових трансформаторів	10
Практична робота 3.	Вибір комутаційних та захисних апаратів	10
Практична робота 4.	Вибір засобів компенсації реактивної потужності	10
Самостійна робота 2.	Вивчення будови реклоузерів, їх призначення, застосування.	10

Самостійна робота 3.	Методика розрахунку 0,4 кВ	10
Самостійна робота 4.	Методика розрахунку ЛЕП 10 кВ	10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	70	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо деделайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4075>
- навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

- Омельчук А.О. Основи електропостачання: Навч. посіб /А.О. Омельчук – К.: ЦП «Компринт», 2019. – 415 с.
- Будіщев М.С. Електротехніка, електроніка та мікропроцесорна техніка. Підручник. – Львів: Афіша, 2001. – 424 с.
- Козирський В.В. Основи електропостачання: підруч. / Козирський В.В., Волошин С.М., – К.: Компринт, 2021. – 497с.
- Методичні вказівки та завдання щодо виконання лабораторних робіт з дисциплін «Основи електропостачання» та «Електропостачання АПК» (електричне обладнання - комплектні розподільчі пристрої) для студентів спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» /уклад. А.О. Омельчук. -К.: Компринт.- 2019.-62 с.

5. Методичні вказівки та завдання щодо виконання курсового проекту з дисципліни «Основи електропостачання» за напрямом 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» /уклад. А.О. Омельчук, С.М. Волошин, С. С. Макаревич.-. К.: НУБіПУ.- 2019.-48 с.